

Open brief aan ZonMW

Afzenders
Peter C. Groot
Jim van Os
Pauline Dinkelberg,
Myriam vd Lagemaat
Eddy Hekman
Lieuwkje Hekman
Inge Bisschops
Daniël Meijer
Ewout Kattouw
Harry Leurink

ZonMw

t.a.v. dr. Veronique Timmerhuis, Algemeen Directeur
dr. Harald Moonen, Hoofd Cluster Geneesmiddelen
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag

(Aangetekend en per e-mail naar info@zonmw.nl)

Datum: 23 juni 2025

Onderwerp: **Verzoek om onjuiste informatie te corrigeren die gevaar kan opleveren bij
afbouw van antidepressiva**

Geachte dr. Timmerhuis,

Op de website van ZonMw wordt over het afbouwen van antidepressiva in het zogenaamde TEMPO-onderzoek het volgende gemeld:

- *Er wordt gekeken welke methode (gebruikelijk of langzamer) het beste helpt om succesvol af te bouwen.*¹

Wie deze tekst leest, zal ervan uitgaan dat het 'gebruikelijke' afbouwschema dat in het TEMPO-onderzoek wordt getest — een schema dat in de dagelijkse praktijk wordt toegepast — verantwoord en veilig is voor de deelnemers. Deze suggestie geeft helaas een te rooskleurig beeld van de risico's die gepaard gaan met 'zoals gebruikelijk' en volgens de richtlijn afbouwen van antidepressiva. Dit blijkt uit een Amsterdams wetenschappelijk onderzoek dat meer dan tien jaar geleden zorgvuldig is uitgevoerd en in 2017 en 2018 werd gepubliceerd².

In dit onderzoek werden antidepressiva afgebouwd volgens afbouwschema's die geleidelijker waren dan schema's die in de huidige Richtlijn Depressie worden aanbevolen³. Desondanks verliep de afbouw bij de meeste deelnemers zeer moeizaam: zij kregen te maken met ernstige onttrekkingsverschijnselen en/of terugval. Bij maar liefst 72% van de deelnemers leidde het afbouwen tot een duidelijke verslechtering van hun situatie. Er was zelfs sprake van een suïcide waarover de onderzoekers niet konden uitsluiten dat die mogelijk een gevolg was geweest van de deelname aan hun onderzoek. Om ethische redenen werd het onderzoek voortijdig stopgezet, toen nog maar 87 van de beoogde 218 deelnemers hun antidepressivum hadden afgebouwd.

¹ 'Afbouwstrategieën voor de antidepressiva venlafaxine en paroxetine: de TEMPO studie'. Ongedateerd. <http://bit.ly/4k2YhGn> (website bezocht 20/06/2025)

² Scholten 2017, PhD-Thesis, Chapter 5, <http://bit.ly/4k7YGaA>; Scholten et al. 2018 <https://doi.org/10.1159/000489498>;

³ De afbouwschema's staan in Tabel 2 en 3 van het Multidisciplinair Document 'Afbouwen SSRI's & SNRI's'.

Omdat de afbouwschema's in de richtlijn nog sneller zijn dan de schema's die in dit Amsterdamse onderzoek werden gebruikt, moeten mensen die volgens de richtlijn gaan afbouwen erop rekenen dat ze dan een nog grotere kans op verslechtering zullen hebben.

Een toelichting op dit onderzoek en de implicaties voor de huidige praktijk is te vinden in het blog: *'Richtlijn Depressie brengt patiënten in gevaar bij afbouw antidepressiva – oproep aan IGJ om in te grijpen'*⁴, en in twee brieven aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)⁵. In deze brieven doen wij een dringende oproep aan de Inspectie om zorg te dragen voor veilige begeleiding bij het stoppen met en afbouwen van antidepressiva — veilige zorg die op dit moment ontbreekt vanwege de onveilige adviezen in de huidige richtlijn.

De reden waarom wij ons al jarenlang grote zorgen maken over de problemen bij het afbouwen van antidepressiva — en ook van andere psychofarmaca — én onze motivatie voor deze oproep aan IGJ, hebben wij uiteengezet in onze eerste brief aan de inspectie.

Antidepressivagebruikers aan wie wordt gevraagd of ze mee willen doen aan het TEMPO-onderzoek, kunnen worden misleid door de informatie die ZonMw hierover op haar website verstrekt. Die informatie is namelijk onvoldoende om een goed geïnformeerde beslissing over deelname te kunnen nemen. Dat kan niet de bedoeling zijn van ZonMw, dat medeverantwoordelijk is voor heldere en volledige voorlichting over mogelijke risico's voor deelnemers aan door haar gesubsidieerd wetenschappelijk onderzoek.

We verzoeken ZonMw daarom om de geciteerde tekst te corrigeren, en ervoor te zorgen dat mensen die haar website raadplegen juist en volledig worden geïnformeerd over uit wetenschappelijk onderzoek bekende risico's die er zijn bij het afbouwen van antidepressiva.

We zien uit naar uw reactie en zijn graag bereid om nadere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

Peter C. Groot
Jim van Os
Pauline Dinkelberg
Myriam van de Lagemaat
Eddy Hekman
Lieuwkje Hekman
Inge Bisschops
Daniël Meijer
Ewout Kattouw
Harry Leurink

Adresgegevens en ondertekening op de bladzijde(s) hierna.

⁴ P.C. Groot. *Richtlijn Depressie brengt patiënten in gevaar bij afbouw antidepressiva — oproep aan IGJ om in te grijpen*. Mad in the Netherlands, 15 juni 2025. <https://madinthenetherlands.org/richtlijn-depressie-brengt-patienten-in-gevaar-bij-afbouw-antidepressiva/>

⁵ 16 april: *Oproep tot urgent ingrijpen door IGJ: Richtlijn Depressie belemmert huisartsen en psychiaters bij afbouw antidepressiva en leidt tot onveilige en risicovolle zorg voor patiënten*. www.bit.ly/3EKeyBv; 14 juni: *Herhaalde oproep aan IGJ om te zorgen voor veilige zorg bij afbouw van medicijnen zoals antidepressiva*. www.bit.ly/4jNBYEk